

Ole Bjørn Kraft: En konservativ politikers erindringer. (Gyldendal, 1971). 293 s.

Forordet begynder med at konstatere, at »hensigten med disse erindringer er ikke at skrive Danmarks politiske historie i de år, den omfatter«. Bogen slutter, ret usædvanligt for erindringer, med en litteraturliste. Trods forordets optakt er bogen da også i højere grad politisk historie end erindringer; men det er naturligvis en historieskrivning, hvor forfatteren selv og hans parti enten står i centrum eller er rammen om den almindelige udvikling.

Erindringerne fortsætter det tidligere erindringsbind »Ung mand undervejs« (1958), der standsede i 1926. Her er der fortsat op til og med befrielsen, således at perioderne før og efter 9. april 1940 optager omtrent lige meget plads. De meget velkrevne erindringer er mere præget af tilbageblik end af et forsøg på at nå tilbage til forfatterens situation på de tidspunkter og i begivenheder, der skildres. Også i den henseende er det mere historieskrivning end erindringer.

Set fra historikerens vinkel, hvor kildeværdien må være det afgørende, er det ubetinget tiden før 9. april, der er det bedste; afsnittet om krigsårene bringer ikke meget nyt og da slet ikke noget afgørende. I det første afsnit er der for så vidt heller ikke afgørende nyt; men der gives dog et uddybet indblik i forholdene inden for den konservative rigsdagsgruppe, af Ole Bjørn Krafts placering i denne og navnlig af brydningerne i partiet, især i forfatningsspørgsmålet. Til dette kommer, at der er en række gode og centrale kildecitater, som vil kunne være yderst nyttige som udgangspunkt for videre studier. Som helhed må det dog siges, at bogen ikke står

på højde med de første erindringer, når det gælder at bringe nyt.

Vagn Dybdahl

W. F. Hellner: I anden række. (Gyldendal, 1971). 176 s.

Rektor W. F. Hellners erindringer er ganske uprætentiøse. Han fortæller om vanskelighederne for et arbejderbarn i 1920'ernes københavnske gymnasier og giver derefter gode, om end korte, billeder af livet dels på Arbejderhøjskolen i Roskilde under arbejdsløsheden, dels på en skole for unge arbejdsløse på Skiveegnen; disse afsnit er de mest betydningsfulde. Til dette kommer korte stykker om Dansk Samlings situation i 1945; her både burde og kunne Hellner have fortalt noget mere.

Vagn Dybdahl

Frederik Nielsen: Engang for længe siden. (Branner og Korch, 1971). 172 s.

Professor Frederik Nielsen har med disse erindringer leveret en væsentlig socialhistorisk kilde. De begynder under 1. verdenskrig og går frem til omkring 1930; geografisk dækker de to områder: Randers med omegn og København, navnlig Amager. Miljøet, der tegnes, er dels provinsens småkårsfolk – arbejdere og selvstændige – dels københavnske arbejdere. Der siges meget, som kun vanskeligt vil kunne ledes frem af arkivalier eller trykte kilder, f. eks. om kost og boligforhold, om forestillingsverdenen og om situationen over for myndighederne, her navnlig skolen. Til belysning netop af skolemiljøet og af den danske lærerstands dengang almindeligt lave niveau – hvad ofte glemmes